

Entry for the Scientific Dossier: Religious Authority (al-Marja'iyah al-Diniyyah)

Sayyid 'Alī Aḥmadī Forūshānī¹

Imamate has long been a focal point for all Islamic schools of thought and scholars, investigated through various methodologies and perspectives. Due to the diverse approaches of thinkers, this pivotal concept has been presented in multiple forms. For instance, the Traditionists of Qom elucidated Imamate through titles such as Proof (Hujjah), Successor (Khalīfah), and Godly Scholar ('Ālim Rabbānī), while the Theologians (mutakallimūn) defined it as General Leadership (Riyāsah 'Ammah). These varied expressions demonstrate that there is no singular lens for understanding and explaining Imamate; rather, it can be explicated according to the exigencies of time, place, audience, objectives, and the prevailing conditions of society. Consequently, the question arises: can Imamate be elucidated through a different lens, and is there a concept suitable for the current era and contemporary audience to explain the reality of Imamate?

Religious Authority (al-Marja'iyah al-Diniyyah) is a concept rooted in the Qur'anic verses and narrations that has always existed within the thought of Shi'a scholars, even if it was not explicitly categorized under this specific title. Based on emerging research, this title provides a more comprehensive framework for explaining Imamate than other traditional descriptors. While "Religious Authority" is a relatively modern term in the field of Imamate studies and has not been explicitly defined in the classical lexicons of great scholars, its conceptual essence can be derived from Qur'anic and tradition-based evidence.

The Station and Nature of Religious Authority

Religious Authority is considered a "rank" (sha'n) of the Prophets and Messengers. Due to their relationship with God Almighty and Divine Religion, they serve as the point of recourse for the people to receive religious knowledge. The Imam, as the Successor (Khalīfah) of the Messenger of Allah (s), possesses this station because a successor shares all the stations of the one he represents (mustakhlaf-'anh), except for specific exclusions (such as receiving primary revelation). According to this station, the Prophet, and subsequently the Imam,

1. Scientific Editor of the Special Issue on Religious Authority (Marja'iyah), Assistant Professor, Imamate Research Institute, Imamate International Foundation, Jafari Cultural Foundation, Qom, Iran

are the Clarifiers (Mubayyin) and Authorities (Sāhib al-Amr) of religion; the truth of religion emanates from their speech and action.

The verses and narrations indicate that religion is dependent upon elucidation, explanation, and guardianship. Religion relies on the one to whom God has entrusted it, whom He has made the possessor of authority (*wilāyah*), and whose words and deeds He has introduced as the source of religion and the fountainhead of rulings:

“Furthermore, I inform you that the religion and the root of religion is a 'Man'; that Man is Certainty (Yaqīn), he is Faith (Īmān), and he is the Imam of his Ummah and the people of his time. Whoever recognizes him has recognized Allah, and whoever denies him has denied Allah and His religion.” (Saffar, 1404 AH: 505).

Therefore, to understand and recognize religion, one must refer only to the Imam or those designated by him. It appears that "Religious Authority" can be identified by four primary indicators:

1. The Necessity of Acquisition and Emulation: The obligation to take religious knowledge from the source.
2. Exclusivity: This authority belongs uniquely to the divinely appointed.
3. Independence: The authority is intrinsic and independent (*istiqlālī*).
4. Addressing Essential Gaps: Fulfilling the fundamental needs within the sphere of religion.

Distinguishing Religious Authority from Intellectual/Scientific Authority

It is self-evidently clear that Religious Authority (*al-Marja'īyyah al-Diniyyah*) differs from Intellectual or Scientific Authority (*Marja'īyyah 'Ilmīyyah*), a term that has been used for years in the literature regarding Shi'a-Sunni unity (*taqrīb*). "Scientific Authority" refers specifically to the station of receiving the sciences of religion from the Imams. Based on the Hadith al-Thaqalayn and similar traditions, the Ahl al-Bayt (a) possess the authority of speech, action, and tacit approval (*taqrīr*) and are regarded as the source for receiving knowledge. This title serves as a point of rapprochement between sects because both groups, based on the aforementioned narrations, consider the Sunnah of the Ahl al-Bayt (a) to be a proof and issue opinions or fatwas based upon it.

The consequence of the "Scientific Authority" theory is that the Ahl al-Bayt (a) are a source for acquiring religious sciences, but not necessarily the origin/legislative source (*maṣḍar*) of religion itself. In contrast, Religious Authority implies the absolute sovereignty and guardianship over the essence of religion. In this view, the word of the religious authority is an independent proof, not merely a medium for transmitting the Prophetic Sunnah. The one who is the Religious Authority does not need to attribute his words to the Qur'an or the Prophetic Sunnah for them to be valid; rather, every word and action emanating from him is considered the "Text" of religion itself.

Qur'anic and Rational Foundations

Numerous proofs from the Holy Qur'an can be established regarding the necessity of a Divine Authority for the realization of religion, demonstrating that Divine Religion is not merely a scripture or a written message. Multiple verses attest to the dependence of religion upon a Religious Authority. Accordingly, the

determinant and the "clear judgment" (fasl al-khitāb) in religious matters is the person of the Holy Prophet (s). If this is established for the Prophet (s), its establishment for the Imams and his Ahl al-Bayt (a) is achievable through both rational and textual evidence.

Reason dictates that the need for Religious Authority continues after the Prophet (s); this need must be addressed by God after his departure. Furthermore, by virtue of the verses and narrations that define the stations of the Ahl al-Bayt (a) as identical to those of the Prophet (s), this station is proven for the Imams. In the era of every Prophet, the axis of the people's religiosity was the Prophet himself, and the Heavenly Book stood alongside him as a charter for guiding humanity toward religious truths. Similarly, after the Messenger of Allah (s), the axis of guidance lies with the personality who possesses all the sciences of the Qur'an and fulfills the role of the Prophet (s) in all aspects except for the mediation of divine revelation. Consequently, the Holy Qur'an directs the seeker toward the person of the Imam.

Overview of the Dossier Articles

This dossier is an effort to explicate this subject and unveil its various dimensions:

Article 1: Elucidates the Religious Authority of the Ahl al-Bayt (a), distinguishing it from other approaches and introducing it as a modern lens for Imamate research.

Article 2: Demonstrates the Religious Authority of the "Chosen Human" from the perspective of Qur'anic verses, arguing that the Qur'an necessitates a specific authority with particular attributes in every age.

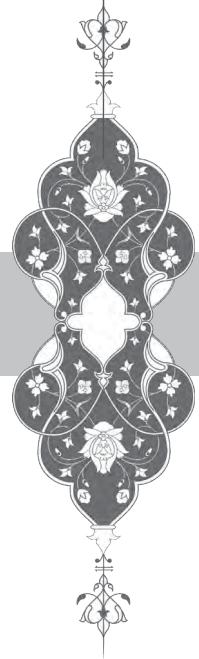
Article 3: Addresses the keywords of Religious Authority in the Prophetic Sunnah, utilizing narrations agreed upon by both schools of thought.

Article 4: Explicates the necessity and continuity of Religious Authority based on the Qur'an and the Ahl al-Bayt's (a) role in fulfilling this after the Prophet (s).

Article 5: Explains the facets of the need for a Religious Authority based on the traditions of the Ahl al-Bayt (a), divided into the needs of religion itself and the needs of humanity.

Article 6: Examines this title from the perspective of Sheikh al-Kulayni. Although Kulayni elucidated Imamate in al-Kāfī using the term al-Hujjah, the arrangement of his chapters and narrations reveals that his understanding of "The Proof" was, in essence, Religious Authority.

مدخل پرونده علمی مرجعیت دینی

سید علی احمدی فروشانی^۱

امامت از دیرباز مورد توجه همه فرق و مذاهب و همه اندیشمندان اسلامی بوده و به گونه های مختلف مورد پژوهش و تحقیق قرار گرفته است. این مهم به سبب رویکردهای مختلف اندیشمندان به شکل های گوناگونی معرفی شده است. محدثان قم با عناوینی مانند حجة، خلیفة و عالم ربانی و متکلمان با ریاست عامه، امامت را تبیین کرده اند. این تعبیر نشان می دهند برای فهم و درک واژه امامت، تنها یک دریچه وجود ندارد، بلکه این واژه و اصطلاح را می توان به اقتضای زمان، مکان، مخاطب، اهداف و شرایط حاکم بر جامعه تعریف کرد و زوایای مختلف آن را تشریح نمود. از این رو این پرسش مطرح می شود که آیا می توان امامت را از دریچه دیگری نگریست و آیا برای زمان فعلی و مخاطبان عصر حاضر مفهومی وجود دارد تا امامت را تبیین کرد؟

مرجعیت دینی، مفهومی است که در آیات و روایات ریشه داشته و در اندیشه عالمان شیعه وجود دارد؛ هرچند با این عنوان مطرح نشده است. این موضوع براساس پژوهش های نوپدید، عنوانی است که می تواند امامت را نسبت به دیگر عنوان ها، جامع تر تبیین کند. مرجعیت دینی واژه نوینی در عرصه امامت پژوهی است که در کلمات بزرگان و اندیشمندان به صورت روشن تعریف نشده است؛ ولی براساس آنچه از مستندات قرآنی و روایی برداشت می شود، می توان این مفهوم

۱. دبیر علمی پرونده مرجعیت دینی، استادیار، پژوهشکده امامت، بنیاد بین المللی امامت، بنیاد فرهنگ جعفری، قم، ایران.

دوفصلنامه امامت
در پرتو قرآن و سنت
سال دوم، شماره ۳، ۱۴۰۴
ناشر: بنیاد
بین المللی امامت
ipj.emamat.org

را معرفی کرد. مرجعیت دینی، شأنی از شئون انبیا و رسولان محسوب می شود که به سبب نسبت ایشان با خدای متعال و دین الهی، محل رجوع مردم برای دریافت معارف دین هستند. امام نیز به دلیل آن که خلیفه و جانشین رسول خدا ﷺ است و خلیفه با مستخلف عنه در همه شئون، جز موارد خاص مشترک است، این شأن را دارد. طبق این شأن، نبی و سپس امام، مبین و صاحب امر دین هستند و حقیقت دین از زبان و عمل ایشان صادر می شود. آیات و روایات نشان می دهند که دین، به تبیین، توضیح و نگهبانی نیازمند است. دین به کسی وابسته است که خداوند آن را در اختیار او قرار داده و صاحب ولایت گردانیده و قول و فعل او را مصدر دین و منبع احکام معرفی کرده است:

ثُمَّ إِنِّي أَخْبِرُكَ أَنَّ الدِّينَ هُوَ رَجُلٌ وَ ذَلِكَ الرَّجُلُ هُوَ الْيَقِينُ وَ هُوَ الْإِيمَانُ وَ هُوَ إِمَامٌ أُمَّتِهِ وَ أَهْلُ زَمَانِهِ فَمَنْ عَرَفَهُ عَرَفَ اللَّهَ وَ مَنْ أَنْكَرَهُ أَنْكَرَ اللَّهَ وَ دِينَهُ. (صفار، ۱۴۰۴ق: ۵۰۵).

بنابراین، هر کسی برای فهم و شناخت دین تنها باید به امام یا کسی که امام او را معرفی کرده است، مراجعه کند. به نظر می رسد «مرجعیت دینی» را می توان با چهار شاخصه لزوم اخذ و اقتباس، وصف انحصاری، استقلالی بودن مرجعیت و رفع خلأ و نیاز اساسی حوزه دین معرفی کرد.

ناگفته آشکار است که مرجعیت دینی با مرجعیت علمی که سال ها است ادبیاتی برای وحدت میان شیعه و اهل تسنن شده، متفاوت است. مرجعیت علمی ناظر به شأن دریافت علوم دین از امامان است. براساس حدیث ثقلین و احادیث مشابه، اهل بیت علیهم السلام از سوی پیامبر اکرم ﷺ دارای حجیت قول، فعل و تقریر هستند و منبع دریافت علم به شمار می آیند. این عنوان به دلیل اشتراک مستندانش میان شیعه و اهل تسنن، یکی از وجوه تقریب بین مذاهب به شمار می آید؛ زیرا هردو گروه، براساس روایات یادشده، سنت اهل بیت علیهم السلام را حجت می دانند و بر پایه آن، نظر و فتوا می دهند. روشن است که پیامد این نظریه، آن است که اهل بیت علیهم السلام می توانند منبع اخذ علوم دینی باشند؛ اما

نه مصدر دین. مرجعیت دینی، به معنای صاحب‌اختیاری و زمامداری اصل دین است. در این نگاه، سخن مرجع دین، به صورت مستقل حجت است و نه به واسطه نقل سنت پیامبر ﷺ. کسی که مرجع دین است، نیازی ندارد سخن خود را به قرآن یا سنت پیامبر منتسب کند، بلکه هر کلام و فعلی که از او صادر شود، متن دین به شمار می‌رود.

دلایل فراوانی از قرآن کریم را می‌توان بر ضرورت وجود مرجع الهی برای تحقق دین اقامه کرد و نشان داد که دین الهی صرفاً یک کتاب الهی و پیام مکتوب نیست. آیات متعددی بر وابستگی دین به یک مرجع دینی گواه است. براین اساس، تعیین‌کننده و فصل‌الخطاب اموری دینی، شخص پیامبر اکرم ﷺ است. اگر این موضوع برای پیامبر ﷺ اثبات شود، اثبات آن برای امامان و اهل بیت علیهم‌السلام ایشان به حکم عقلی و نقل نیز شدنی است. عقل درک می‌کند که نیاز به مرجعیت دینی بعد از پیامبر ﷺ نیز استمرار دارد و این نیاز بعد از آن حضرت نیز لازم است و باید از سوی خداوند برطرف شود. همچنین به حکم آیات و روایاتی که شئون اهل بیت علیهم‌السلام را با پیامبر ﷺ یکسان معرفی می‌کنند، این شأن بعد از پیامبر اکرم ﷺ برای امامان ثابت می‌شود.

در دوران هریک از انبیا، محور دیانت مردم خود نبی بوده و کتاب آسمانی در کنار پیامبر به مثابه منشوری برای هدایت انسان‌ها به سوی حقایق دینی و اصول راهنمایی دین به شمار می‌رفته است. در عصر رسول خدا ﷺ نیز محور دیانت شخص ایشان بود و قرآن کریم از سوی آن حضرت تلاوت می‌شد. پس از رسول خدا ﷺ محوریت هدایت به دست شخصیتی است که همه علوم قرآن را دارا باشد و نقش پیامبر اکرم ﷺ را جز در وساطت وحی الهی ایفا کند. از این رو، قرآن کریم به شخص امام هدایت می‌کند.

پرونده پیش رو، تلاشی است در راستای پرداختن به این موضوع و گشودن برخی زوایای آن. در مقاله اول مرجعیت دینی اهل بیت علیهم‌السلام بررسی و تفاوت آن

با دیگر رویکردها بیان می‌شود و مرجعیت دینی در چپه‌ای نوین برای پژوهش در امامت دانسته شده است. در مقاله دوم، مرجعیت دینی انسان برگزیده از منظر آیات قرآن تبیین شده است و این که قرآن وجود مرجع ویژه‌ای با اوصاف خاص را برای تبلیغ دین خدا در هر عصری لازم و ضروری می‌داند. مقاله سوم به کلیدواژه‌های مرجعیت دینی در سنت نبوی ﷺ پرداخته و براساس روایات متفق‌الفریقین، مرجعیت دینی اهل بیت ﷺ را واکاوی کرده است. در مقاله چهارم براساس آیات قرآن، ضرورت و استمرار مرجعیت دینی بررسی شده و این که اهل بیت ﷺ از نگاه قرآن کریم، مرجعیت دینی بعد از پیامبر ﷺ را برعهده دارند. در مقاله پنجم به تبیین وجوه نیازمندی به مرجع دین براساس روایات اهل بیت ﷺ پرداخته شده و در دو بخش وجوه نیازمندی دین به مرجعیت دینی و احتیاج بشر به مرجع دین تبیین شده است. در مقاله ششم، این عنوان از نگاه شیخ کلینی بازخوانی شده؛ با آن که وی در کافی، امامت را با واژه «الحجة» بیان کرده است؛ اما براساس ابواب کتاب و روایاتی که کلینی در ابواب مختلف چیدمان کرده است، می‌توان کشف کرد فهم او از عنوان الحجة، مرجعیت دینی است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

پرویشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی